

AVINŲ VERTINIMO PAGAL PALIKUONIŲ PENĖJIMOSI IR MĖSINES SAVYBES TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Avinų vertinimo pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato mėsinių avių kergimui naudojamų veislinių avinų patikrinimo pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes tvarką.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/1012 dėl zootechninių ir genealoginių reikalavimų, taikomų grynaveislių veislinių gyvūnų ir hibridinių veislinių kiaulių veisimui, prekybai jais bei jų genetinės medžiagos produktais ir jų įvežimui į Sąjungą, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (ES) Nr. 652/2014, Tarybos direktyvos 89/608/EEB ir 90/425/EEB bei panaikinami tam tikri gyvūnų veisimo srities aktai („Gyvūnų veisimo reglamentas“) (OL 2016 L 171, p. 66).

3. Avinų vertinimo pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes procese dalyvauja:

3.1. avių augintojas, kuris yra atsakingas už pirminių duomenų surašymą ir pateikimą kitiems proceso dalyviams;

3.2. UAB „Genetiniai ištekliai“ avių kontrolinio penėjimo stotis (toliau – Stotis), kurioje atliekamas kontrolinis avinų palikuonių (avinukų) (toliau – avinukų) auginimas, penėjimas ir skerdimas;

3.3. Vytauto Didžiojo universiteto žemės ūkio akademijos, Gyvulininkystės selekcijos, veislinės vertės nustatymo ir sklaidos centras (toliau – Centras), kuris yra atsakingas už avinukų DNR tyrimus, ultragarsinį skenavimą, skerdenų ir mėsos kokybės vertinimą, tyrimų metu gautų duomenų apdorojimą ir duomenų pateikimą ŽŪIKVC;

3.4. VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau – ŽŪIKVC), kurio administruojamoje Gyvulių veislininkystės informacinėje sistemoje (toliau – GYVIS) kaupiami vertinamų avinukų kontrolinio penėjimo ir skerdimo duomenys;

3.5. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – Tarnyba), kuri tvirtina avinų, vertinamų pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes, sąrašą.

3.6. Lietuvos avių augintojų asociacija pripažinta veislininkystės institucija (toliau – LAAA), atsižvelgdama į avių laikytojų prašymus, sudaro avinų, vertinamų pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes, sąrašą, kurį pateikia Tarnybai.

4. Avinai įvertinami palyginant jų palikuonių penėjimosi ir mėsinių savybių vertinimo rezultatus su tos pačios veislės palikuonių, gautų iš skirtingų avinų, produktyvumu, o gauti duomenys naudojami įgyvendinant avių veisimo (gerinimo) programas.

II. AVINŲ PALIKUONIŲ (AVINUKŲ) ATRINKIMAS KONTROLINIAM PENĖJIMUI

5. Avinai įvertinimui pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes atrenkami atsižvelgiant į avių laikytojų prašymus bei patvirtintą avių veisimo programą.

6. Siekiant aviną įvertinti pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes, į Stotį pristatomiems avinukams keliami reikalavimai:

6.1. turi būti nujunkyti prieš 7 dienas;

6.2. turi sverti ne mažiau:

6.2.1. Lietuvos vietinių šiurkščiavilnių ir Skudų veislės avinukai 12 kg;

6.2.2. Lietuvos juodgalvių veislės avinukai 18 kg;

6.2.3. Kitų mėsinio tipo veislių (Sufolkų, Tekselių, Ile de France, Vokietijos juodgalvių, Šarole, Vokietijos merinosų ir kt.) avinukai 22 kg.

6.3. turi būti tipingi veislei ir be eksterjero defektų;

6.4. turi būti iš bandos, turinčios oficialiai patvirtintą laisvos bandos statusą nuo užkrečiamųjų ligų.

7. Avinukus vežant į Stotį turi būti laikomasi 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1/2005 3 skyriuje nustatytų reikalavimų.

8. Atrinktų avinukų tapatybei nustatyti turi būti atliktas DNR tyrimas. Avinukai neturintys DNR tyrimo su patvirtinta tapatybe, kontroliniam penėjimui neatrenkami.

9. Avinukų pristatymui į Stotį, turi būti pateiktas avinukų priėmimo-perdavimo aktas (Taisyklių 1 priedas).

10. Vertinamo avino palikuonių grupę turi sudaryti 7-10 avinukų. Jei vertinamas avinas turi tik 4-5 palikuonis, jo vertinimas atliekamas tais pačiais kalendoriniais metais per du etapus.

11. Avinukų amžiaus skirtumas toje pačioje grupėje neturi būti didesnis negu 10 dienų.

12. Visi vertinamo avino palikuonys turi būti laikomi viename garde.

13. Kontroliniam penėjimui atvežti avinukai paleidžiami į paruoštus, švarius, išdezinfekuotus ir pakreiktus gardus, užpildoma Gardo kortelė (Taisyklių 2 priedas).

14. Prieš pradėdant vykdyti kontrolinį avinukų penėjimą, gali būti taikomas ne ilgesnis kaip 14 dienų adaptacinis laikotarpis, atsižvelgiant į avinukų svorį. Pasibaigus adaptaciniam laikotarpiui, vidutinis avinukų grupės amžius negali būti didesnis kaip 110 d., o svoris ne mažesnis kaip:

14.1. Lietuvos vietinių šiurkščiavilnių ir Skudų veislės avinukų 12 kg;

14.2. Lietuvos juodgalvių veislės avinukų 18 kg;

14.3. Kitų mėsinio tipo veislių (Sufolkų, Tekselių, Ile de France, Vokietijos juodgalvių, Šarole, Vokietijos merinosų ir kt.) – 22 kg.

III. AVINUKŲ ŠĖRIMAS IR PAŠARŲ APSKAITA

15. Kontrolinio avinukų penėjimo laikotarpiu vykdoma tiksli grupinė suėstų pašarų apskaita.

16. Stambųjų pašarų avinukai gauna iki soties.

17. Prie standartinio kombinuotojo pašaro avinukai pripratunami per savaitę. Jis duodamas pagal nustatytus racionus atskiroms amžiaus grupėms (Taisyklių 3 priedas).

18. Visi pašarai ir vanduo penimiems avinukams turi būti prieinami laisvai bet kuriuo paros metu.

19. Iš kiekvienos šėrimui gautos pašarų partijos paimamas pavyzdys ir pateikiamas nepriklausomai tyrimo laboratorijai dėl pašarų maistinės vertės nustatymo.

20. Pašarų tyrimo duomenys registruojami Stotyje ir saugomi ne mažiau kaip 3 metus.

21. Suėstų stambųjų pašarų kiekis nustatomas atliekant kontrolinius įdedamo pašaro ir nesuėstų likučių svėrimus vieną kartą per savaitę, 2 dienas iš eilės.

22. Avinukų šėrimo ir pašarų apskaitos duomenys turi būti registruojami Šėrimo žiniaraštyje (Taisyklių 4 priedas), Bendrame pašarų sunaudojimo žiniaraštyje (Taisyklių 5 priedas), kontrolinio penėjimo duomenys surašomi į Avino įvertinimo duomenų pagal palikuonis lapą (Taisyklių 8 priedas) ir į GYVIS.

23. Baigus kontrolinį penėjimą, apskaičiuojama kiekvieno avinuko kontrolės dienų trukmė, vidutinis priaugis per parą kontrolės metu, 1 kilogramui priaugio sunaudota apykaitos energijos MJ bei amžius dienomis pasiekus vidutinį grupės svorį:

23.1. mėsinio tipo avinukų– 45 kg;

23.2. Lietuvos vietinių šurkščiaivilnių ir Skudų veislių avinukų – 30 kg.

IV. AVINUKŲ SVĖRIMAS IR VERTINIMAS

24. Avinukų kontrolinis penėjimas pradedamas kai vidutinis avinukų grupės amžius pasiekia 110 d. Kontrolinio penėjimo pradžioje fiksuojamas avinukų svoris ir toliau avinukai sveriami kas dvi savaites tol, kol bent vienas mėsinio tipo avinukas pasiekia 38 kg svorį, Lietuvos vietinių šurkščiaivilnių, Skudų veislės avinukas pasiekia 25 kg svorį. Po to sveriami kas savaitę, kol vidutinis mėsinio tipo avinukų grupės svoris pasiekia 45 kg, Lietuvos vietinių šurkščiaivilnių, Skudų veislės avinukų grupės svoris pasiekia 30 kg.

25. Visus svėrimus būtina atlikti tuo pačiu laiku, t. y. ryte prieš šėrimą arba praėjus ne mažiau kaip 3 val. po šėrimo, o svėrimų duomenis registruoti Gardo kortelėje (Taisyklių 2 priedas) ir

Kontrolinių svėrimų akte (Taisyklių 6 priedas). Visi svėrimai turi būti atliekami svarstyklėmis, kurios turi galiojančią metrologinę patikrą.

26. Remiantis avinukų svorio duomenimis, apskaičiuojami jų paros priaugiai nuo gimimo iki kontrolinio penėjimo pradžios bei penėjimo laikotarpiu. Jei mėsinio tipo avių veislės avinukas per parą priauga mažiau kaip 140 g, jo kontrolinis penėjimas nutraukiamas.

27. Kontroliuojamų mėsinio tipo avinukų grupei pasiekus vidutinį 45 kg svorį, o Lietuvos vietinių šurkščiavilnių, Skudų veislės avinukų grupei pasiekus vidutinį 30 kg svorį, ultragarso aparatu nustatomas mėsos marmuringumas, atliekant ilgojo nugaros raumens ultragarsinį skenavimą.

28. Kontrolinis avinukų penėjimas baigiamas tuomet, kai:

28.1. mėsinio tipo avinukų grupė pasiekia vidutinį 45 kg svorį;

28.2. Lietuvos vietinių šurkščiavilnių, Skudų veislės avinukų grupė pasiekia vidutinį 30 kg svorį.

V. AVINUKŲ SKERDIMAS IR MĖSOS KOKYBĖS NUSTATYMAS

29. Baigus kontrolinį penėjimą, skerdziami ne mažiau kaip 4 pagal svorį ir amžių labiausiai grupės vidurkį atitinkantys avinukai. Jei kontrolinis penėjimas atliekamas per du etapus (Taisyklių 10 punktas) skerdziami ne mažiau kaip 2 avinukai. Likusieji tos pačios grupės avinukai gali būti paskerdziami arba parduodami veislei.

30. Avinukai skerdziami po 6-12 alkinimo valandų, prieš tai kiekvieną jų individualiai pasvėrus, svėrimų duomenys registruojami Avinukų kontrolinio skerdimo ir mėsos kokybės nustatymo akte (Taisyklių 7 priedas).

31. Paskerdus avinuką, nuleidžiamas kraujas, nupjaunama galva (per atlantinę pakaušio jungtį), nulupama oda, išimami vidaus organai (išskyrus inkstus ir jų riebalus), kepenys, kojos (per riešo ir kulno sąnarius), uodega (tarp 6 ir 7 uodegos slankstelio) ir lyties organai, nustatomas šiltos skerdenos svoris.

32. Avinukų skerdenos padalijamos pusiau, simetriškai perpjaunant per kaklo, nugaros, juosmens ir kryžmens slankstelių vidurį, per krūtinkaulio bei dubens jungtis.

33. Avinukų mėsingumui įvertinti apskaičiuojama šiltos skerdenos (kartu su inkstais ir jų riebalais) išeiga. Ji parodo avinuko skerdenos svorio procentinį santykį su jo gyvu svoriu prieš skerdimą. Skerdenos išeiga apskaičiuojama pagal formulę:

$$SI = \frac{a \times 100}{s}, \text{ kur}$$

a – šiltos skerdenos su inkstais ir jų riebalais svoris kg;

s – gyvo avinuko prieš skerdimą svoris kg.

34. Po paskerdimo, skerdena vėsinama 1-4° C temperatūroje 24 val. Po to nustatomas ilgiausiojo nugaros raumens plotas cm² (prie 13-ojo krūtinės slankstelio ties paskutiniu juo šonkauliu), kairės skerdenos puselės ilgis nuo gaktikaulio iki pirmojo šonkaulio priekinio krašto, ir poodinis riebalų storis ties 13-tuoju krūtinės slanksteliu. Taip pat pasveriami ir inkstų riebalai. Ilgiausiojo nugaros raumens ploto kontūrai apibrėžiami ant skaidrios plėvelės, ir nustatomas plotas. Klubo šlaunies dalies bei minkštųjų dalių išėiga iš klubo – šlaunies dalies išėigai nustatoma iškaulinant kairės puselės klubo šlaunies dalį.

35. Ėrienos kokybės nustatymui iš kiekvieno paskersto avinuko turi būti paimti mėsos pavyzdžiai cheminiams ir fiziniams tyrimams atlikti. Imamas ne mažesnis nei 400 g bandinys iš ilgiausiojo nugaros raumens ties 9-11 šonkauliu.

36. Mėsos kokybės rodikliai nustatomi praėjus 48 valandoms po skerdimo. Mėginiai laikomi šaldytuve +4° C temperatūroje.

37. Praėjus 48 valandoms po kontrolinio skerdimo, Centre nustatoma:

37.1. mėsos pH (matuojama pH-metru);

37.2. mėsos spalva pagal CIE-LAB metodą, matuojant spalvos šviesumą (L*), spalvos gelsvumą (b*) ir spalvos raudonumą (a*);

37.3. sausos medžiagos;

37.4. mėsos vandeningumas pagal mėginio svorio sumažėjimą per 24 val. laikant pakabintą specialiuose maišeliuose su tinkleliu + 4° C temperatūroje;

37.5. mėsos vandens rišlumas pagal Grau ir Hammo metodą;

37.6. mėsos kietumas pagal Warner-Bratzler metodą;

37.7. mėsos virimo nuostoliai nustatomi mėsą verdant cirkuliacinėje vandens vonelėje 30 min. Nustatoma pagal mėsos mėginio svorio pokyčius sveriant prieš virimą ir po virimo;

37.8. riebalų kiekis nustatomas Soksleto metodu;

37.9. baltymai nustatomi Kjeldalio metodu;

37.10. pelenai nustatomi sudeginant mėsos organinę medžiagą prie 600-800° C.

38. Tikrinamųjų avinų palikuonių mėsos kokybės produkcija apibūdinama tokiais rodikliais:

38.1. kiekybiniai:

38.1.1. mėsinio tipo avinuko amžius dienomis pasiekus 45 kg svorį, Lietuvos vietinių šiurkščiavilnių, Skudų veislės avinuko amžius dienomis pasiekus 30 kg;

38.1.2. avinuko priesvoris per parą gramais per kontrolinio penėjimo laikotarpį, g;

38.1.3. pašarų sąnaudos priesvorio vienetai, MJ AE;

38.1.4. skerdenos išėiga, proc.

38.1.5. klubo-šlaunies dalies išėiga, proc.;

38.1.6. minkštųjų dalių išėiga iš klubo-šlaunies dalies, proc.;

38.1.7. ilgiausiojo nugaros raumens plotas, cm²;

38.2. kokybiniai:

38.2.1. sausosios medžiagos mėsoje, proc.;

38.2.2. baltymai, proc.;

38.2.3. riebalai, proc.;

38.2.4. pelenai, proc.;

38.2.5. mėsos pH;

38.2.6. mėsos spalvingumas (L – tamsumas/šviesumas, a* – rausvumas, b* – gelsvumas);

38.2.7. mėsos kietumas, kg/cm²;

38.2.8. mėsos vandens rišlumas, mg%;

38.2.9. mėsos vandeningumas, proc.;

38.2.10. mėsos virimo nuostoliai, proc.;

38.2.11. mėsos baltymų visavertiškumas.

39. Ėrienos mėsos kokybės rodikliai turi atitikti nustatytas svyravimo ribas (Taisyklių 9 priedas).

40. Centras kontrolinio skerdimo ir mėsos kokybės duomenis įrašo į Avinukų kontrolinio skerdimo ir mėsos kokybės nustatymo aktą (Taisyklių 7 priedas) ir į Avino įvertinimo duomenų pagal palikuonis lapą (Taisyklių 8 priedas).

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41. Avino įvertinimo duomenų pagal palikuonis lapas (Taisyklių 8 priedas) surašomas 3 egzemplioriais: vienas perduodamas avių augintojui, kitas – Lietuvos avių augintojų asociacijai, o trečias – Stočiai.

42. Stotis avinukų kontrolinio penėjimo ir kontrolinio skerdimo duomenis suveda į GYVIS.

43. Centras į GYVIS suveda avinukų kontrolinio skerdimo ir mėsos kokybės nustatymo duomenis.

GARDO KORTELĖ

Avinukų atvežimo data _____
Veislė _____
Avinų augintojas _____
Avino individualus Nr. _____

Eil. Nr.	Individualus. Nr.	Gimimo data	Avinukų svoris atskirais laikotarpiais kas 7-14 dienų			Pastabos
				Data	Svoris, kg	
1.			Atvežus			
			Penėjimo pabaigoje			
2.			Atvežus			
			Penėjimo pabaigoje			

Atsakingas asmuo (vardas, pavardė, pareigos, parašas)

Formavimo data

_____

_____

**PAŠARŲ RACIONAS PENIMIEMS AVINUKAMS
P A V Y Z D Y S**

Amžius mėn.	Pašarai kg/d.			Racione yra:							1 kg SM g:					
	Šienas	Šienainis	Kombinuotasis pašaras	SM kg	AE MJ	ŽB g	ŽL g	ŽR g	Ca g	P g	AE MJ	ŽB g	ŽL g	ŽR g	Ca g	P g
3 (adaptacija 10 d.)	0,5	0,6	0,25	0,87	8,6	121,9	212,8	28,5	6,8	3,8	9,78	139,52	243,12	32,67	7,72	4,32
5 d. po adaptacijos	0,5	0,7	0,3	0,96	9,5	135,0	228,8	31,8	7,6	4,2	9,93	141,37	239,13	33,28	7,92	4,41
3,5	0,6	1	0,4 (0,35-0,45)	1,24	12,4	176,2	296,4	41,6	10	5,5	10,02	141,98	238,84	33,55	8,06	4,42
4	0,7	1,5	0,6 (0,5-0,6)	1,69	17,3	243,6	396,1	58,0	14,1	7,6	10,21	144,18	234,42	34,32	8,32	4,51
4,5	0,7	2	0,7 (0,65-0,7)	1,96	20,3	283,7	461,8	67,8	16,7	8,8	10,33	144,42	235,12	34,54	8,52	4,48
5	0,7	2,5	0,8 (0,75-0,8)	2,24	23,3	323,7	527,5	77,7	19,4	10,0	10,42	144,61	235,65	34,70	8,67	4,45
5,5	0,7	2,5	0,85 (0,8-0,85)	2,28	23,9	332,2	532,3	79,8	19,9	10,3	10,46	145,54	233,22	34,96	8,70	4,51
6 ir daugiau	0,7	2,5 (2,5-3)	0,9 (0,85-0,9)	2,33	24,4	340,7	537,2	81,9	20,3	10,6	10,49	146,44	230,89	35,22	8,73	4,57

SM – sausos medžiagos, AE – apykaitos energija, ŽB – žali baltymai, ŽL – žalia ląsteliena, ŽR – žali riebalai

Pastabos:

Lentelėje nurodyti minimalūs dienos davinio šieno ir šienainio kiekiai, kad gautų reikiamą kiekį maistinių medžiagų. Pagal avinukų kontrolinio penėjimo metodiką penimiems avinukams bus duodama šieno ir šienainio iki soties.

BENDRO PAŠARŲ SUNAUDOJIMO ŽINIARAŠTIS

Avių augintojas _____
 Avinuko veislė _____
 Vertinamo avino individualus Nr. ir veislės kodas _____
 Gardo kodas _____

Pašaro pavadinimas	Pašaro cheminė sudėtis, %								Pašaro apykaitos energija MJ/kg	Šėrimų dienų skaičius	Sušerta pašaro per laikotarpį, kg	Sunaudota MJ per laikotarpį
	Sausosios medžiagos, g	Žali baltymai, g	Žali riebalai, g	Žalia ląsteliena, g	NEM	Žali pelenai, g	Kalcis, g	Fosforas, g				
Pašarų sunaudojimas adaptaciniu laikotarpiu:												
Pašarų sunaudojimas kontrolinio penėjimo laikotarpiu:												
										Grupės gyvūnų prieaugis per laikotarpį, kg		
										Grupės gyvūnų prieaugis per parą, g		
										Sunaudota apykaitos energijos MJ vienam kg prieaugio		

Atsakingas asmuo (vardas, pavardė, pareigos, parašas) _____

Formavimo data _____

AVINUKŲ KONTROLINIO SKERDIMO IR MĖSOS KOKYBĖS NUSTATYMO AKTAS

Avių augintojas _____

Avinukų veislė _____

Vertinamo avino individualus Nr. ir veislės kodas _____

Gardo kodas _____

Eil. Nr.	Individualus Nr.	Amžius dienomis	Svoris po alkinimo, kg	Šiltos skerdenos svoris, kg	Atvėsintos skerdenos svoris, kg	Skerdenos išeiga, %	Inkstų riebalų svoris, g	Atskirų kūno dalių mėsingumo įvertinimas, 1-9 balai				Ilgiausiojo nugaros raumens plotas, cm ²	Poodinių riebalų storis, mm	Pastabos
								Paviršiaus riebalai	Ketera – mentė	Nugara – juosmuo	Kumpiai			

Atsakingas asmuo (vardas, pavardė, pareigos, parašas) _____

Formavimo data

AVINŲ ĮVERTINIMO DUOMENYS PAGAL PALIKUONIS

Informacija apie aviną					
Individualus Nr.		Veislė			
Vardas		Penėjime dalyvavusių avinukų skaičius			
Informacija apie kontrolinius penėjimus					
Veislė	Gardo kodas	Penėjimo pradžia	Penėjimo pabaiga	Penėjimo dienų skaičius	Vertinamų avinukų skaičius
Vertinimo rodiklių pavadinimas			Rodiklio reikšmė	Palyginimas su grupės vidutiniais rezultatais	
				-	+
Amžius dienomis pasiekus vidutinį grupės 30 kg (Lietuvos vietinių šiuurkščiavilnių, Skudų veislė)					
Amžius dienomis pasiekus vidutinį grupės 45 kg svorį (Sufolkų, Tekselių, Ile de France, Vokietijos juodgalvių, Šarole, Vokietijos merinosų ir kt.)					
Priesvoris per parą per kontrolinio penėjimo laikotarpį, g					
Sunaudota apykaitos energijos MJ vienam kg priaugio					
Skerdenos išeiga, %					
Klubo šlaunies dalies išeiga, %					
Minkštųjų dalių išeiga iš klubo šlaunies dalies, %					
Ilgiausio nugaros raumens plotas, cm ²					
Baltymų kiekis mėsoje, % (18-24)					
Mėsos kietumas, kg / cm ² (0,5-3,0)					
Vandeningumas, % (1-12)					
Baltymų visavertiškumas (2-6)					
Raumeningumas					
Eksterjeras (palikuonių)					
Ilgiausiojo nugaros raumens fizinės-cheminės savybės (kokybiškos mėsos ribos)					
pH (5,3-6,2)					
SM, % (20,0-28,0)					
Riebalai, % (1,2-4,5)					
Pelenai, % (1,0-1,4)					
Vandens rišlumas, % (40,0-65,0)					
Virimo nuostoliai, % (15-35)					
Spalvingumas	L* (40-58)				
	a* (5,0-15,0)				
	b* (4,0-12,0)				

Atsakingas asmuo _____

(vardas, pavardė, pareigos, parašas)

Formavimo data _____

ĖRIENOS MĖSOS KOKYBĖS RODIKLIŲ SVYRAVIMO RIBOS

Rodiklis	Mėsos kokybės rodiklių svyravimo ribos
pH	5,3–6,2
Mėsos spalva	
L*	40–58
a*	5,0–15,0
b*	4,0–12,0
s.m., %	20,0–28,0
Mėsos vandeningumas, %	1–12
Mėsos vandens rišlumas, %	40,0–65,0
Mėsos kietumas, kg/cm ²	0,5–3,0
Virimo nuostoliai, %	15–35
Tarpraumeniniai riebalai, %	1,2–4,5
Baltymai, %	18–24
Pelenai, %	1,0–1,4
Baltymų visavertiškumas	2-6
